

Проведені нами дослідження показали, що в посадках досліджуваних сортів. Кількість рослин з 15 і більше товарних бульб на кущ становила від 50 до 58 %. Зокрема, частка матеріалу з такою характеристикою для сорту Західна складає 58 %, Серпанок -52 % а Повінь – 50%. Кущів з середньою кількістю бульб (9-14 шт.) нараховувалося від 15 % до 31 %, відповідно мало бульбових (менше 8 шт.) 19 % - 27 %. Найбільше малобульбових кущів виявлено у сорту Західна (27 %), найменше – у сорту Повінь (19 %).

Середня загальна кількість бульб у кущах, які добиралися для випробування в клоновому розсаднику у сорту Західна складала 18,4 шт/кущ; Повінь – 17,3 шт/кущ; Серпанок – 16,7 шт/кущ. Товарних бульб відповідно зав'язалось 14,5 штук, 12,8 штук і 13,1 штук, а маса товарної бульби була 100 г, 71г і 64 г. Найбільша маса бульб з куща серед відібраних клонів була у сорту Західна (1185 г/кущ), найменша – у сорту Повінь (850 г/кущ). Для сорту Серпанок цей показник становив 900 г/кущ.

Виявлена істотна різниця урожайності матеріалу розсадника випробування клонів залежно від кількості бульб в кущі при їх доборі.

Доведено, що в умовах західного Лісостепу України, поширені у виробництві сорти картоплі позитивно реагують на використання для отримання насіння багатобульбових клонів. Це проявляється в прискореному рості і розвитку рослин, що сприяє збільшенню врожайності та покращенню якості насіння.

Література

1. Остапенко Д.П. Способи одержання вихідного матеріалу в насінництві картоплі // Картопля. – К.: Урожай, 1990. – С. 69-81.
2. Купріянов В.П., Верменко Ю.Я. Добір високопродуктивних клонів на оздоровленому матеріалі в первинному насінництві картоплі // Картоплярство. – К.: Урожай, 1983. – С. 35-37.

ОБМЕЖЕНО ПОШИРЕНІ В УКРАЇНІ КАРАНТИННІ ОРГАНІЗМИ

В.В. Рудь, О.М. Горук, магістранти спеціальності «Екологія і збалансоване природокористування»
 А.І. Гіголошвілі – аспірантка ПДАТУ
 Науковий керівник – д.с-г.н., професор В.К. Шевчук
Кафедра захисту рослин та загально біологічних дисциплін

Карантин, як система заходів з попередження завезення та розповсюдження шкідливих організмів застосовується ще з XIV століття (1374 рік). Термін «карантин» походить від італійського “*quartiae*”, що означає 40 денний термін, протягом якого витримували на віддаленому рейді кораблі, що прибули до портів Італії із інших країн. Це правило було встановлено з метою попередження завезення небезпечної хвороби людини – чуми.

Карантин рослин – це правовий режим, що передбачає систему заходів спрямованих на захист рослин, продукції їх переробки сировини окремих

вантажів від регульованих шкідливих організмів, або забезпеченню контролю за ними (локалізації).

Карантинний організм – це вид шкідливого організму, який у разі занесення або обмеженого поширення на території України може завдати значної шкоди рослинам і рослинним продуктам.

Виходячи із завдань карантину рослин розрізняють: зовнішній і внутрішній карантин. Згідно Закону України «Про карантин рослин» основними завданнями Державної служби з карантину рослин України є: виявлення, локалізація і ліквідація регульованих шкідливих організмів, запобігання проникненню регульованих шкідливих організмів у зони, вільні від таких регульованих шкідливих організмів на території України, здійснення державного контролю за дотриманням карантинного режиму проведенням заходів з карантину рослин при вирощуванні, заготівлі, вивезенні, ввезенні, транспортуванні, зберіганні, переробці, реалізації та використанні об'єктів регулювання, реєстрація осіб, які здійснюють господарську діяльність, пов'язану з виробництвом та обігом об'єктів регулювання.

В Україні від 29 листопада 2006 року Наказом Міністерства аграрної політики України затверджено перелік регульованих шкідливих організмів який включає три списки: А-1 – карантинні організми відсутні в Україні; А-2 – карантинні організми, обмежено поширені в Україні; А-3 - список регульованих не карантинних шкідливих організмів.

До карантинних організмів обмежено поширених в Україні відносяться: 4 види комах, 6 хвороб та 20 видів бур'янів. А зокрема:

Таблиця 1

Карантинні шкідники обмежено поширені в Україні

№ п/п	Назва виду	Пошкоджувальні рослини
Шкідники рослин		
1.	Картопляна міль – <i>Phtorimea operculella</i> Zell.	Пасльонові.
2.	Американський білий метелик – <i>Huphantria cunea</i> Drury.	Поліфаг, пошкоджує більше 250 видів рослин – шовковицю, клен американський, айву, в'яз американський, черешню та ін.
3.	Кукурудзяний жук – <i>Diabrotica virgifera virgifera</i> Le Conte.	Поліфаг, пошкоджує: злакові, кукурудзу, бобові, гарбузові, складноцвіті
4.	Західний квітковий трипс – <i>Frankliniella occidentalis</i> Perg.	Поліфаг, пошкоджує більше 244 рослин із 62 ботанічних родин (квіткові, овочеві та ін.)

Таблиця 2

Карантинні хвороби обмежено поширені в Україні

№ п/п	Назва хвороби, збудника	Уражувальні рослини
Грибні хвороби		
1.	Пасмо льону – <i>Mycosphaerella linicola</i> Naumov.	Уражує всі види роду <i>Linum</i> , особливо <i>L. usotatis</i> – <i>simun</i> . Найменш стійкі до хвороби олійні сорти.

№ п/п	Назва хвороби, збудника	Уражувальні рослини
2.	Рак картоплі – <i>Synchytrium endobioticum</i> (Schilbersky) Percival.	Уражує картоплю. Інші види рослин родини Solanaceae, в тому числі різноманітні сорти томатів.
Бактеріальні хвороби		
3.	Бактеріальний опік плодових – <i>Erwinia amylovora</i> (Burrill) Winslow et al.	Уражує рослини з родини Rosaceae. Найбільш сприйнятливі є: глід, айва, кизильник, груша, яблуня, горобина, вишня, слива, персик та ін.
Вірусні хвороби		
4.	Ризоманія - <i>Beet necrotic yellow vein furovirus</i> .	Уражує цукровий буряк.
5.	Потівірус шарки сливи – <i>Plum pox potyvirus</i> .	Уражує 25 видів родини розоцвітих, в тому числі: сливу, абрикос, аличу, персик, тернослив, мірабель.
Нематодні хвороби		
6.	Золотиста картопляна нематода – <i>Clobodera rostochiensis</i> (Wollenweber) Behrens.	Уражує картоплю, томати, баклажани, паслін.

Карантинні бур'яни обмежено поширені в Україні:

гірчак повзучий (степовий) – *Acroption repens* L.;

амброзія полинолиста – *Ambrosia artemisiifolia* L.;

ценхрус якірцевий (малоквітковий) – *Cenchrus pauciflorus* Benth. (*C. tribuloides* L.);

сорго алепське (гумай) – *Sorghum halepense* (L.);

паслін колючий – *Solanum rostratum* Dumal. та 11 видів повитиць:

Повитиця біла – *Cuscuta alba* I. Presl et C. Presl.;

Повитиця зближена – *Cuscuta approximate* Vat.;

Повитиця південна – *Cuscuta australis* R. Br.;

Повитиця бессарабська – *Cuscuta basarabica* Buia.;

Повитиця польова – *Cuscuta campestris* Vunck.;

Повитиця льонова – *Cuscuta epilinum* Weihe.;

Повитиця чебрецева – *Cuscuta epithyllum* L.;

Повитиця європейська – *Cuscuta europaea* L.;

Повитиця гронова – *Cuscuta gronovii* Wild.;

Повитиця хмельовидна – *Cuscuta lupuliformis* Krock.;

Повитиця односповпчикова - *Cuscuta monogyna* Vahl.;

Повитиця запашна – *Cuscuta suaveolens* Ser.;

Повитиця конюшинна – *Cuscuta trifolii* Bab.;

Повитиця викова – *Cuscuta viciae* Schultz.;

Повитиця лемана – *Cuscuta Lehmaniana* Bge.

При виявленні цих видів оголошується карантин, тобто обмеження на вивезення і використання продукції де виявлені карантинні організми, здійснюються ліквідаційні та локалізаційні карантинні заходи.